

Повітряним кодексом України від 19 травня 2011 року авіаційна діяльність визначається як діяльність фізичних та юридичних осіб у галузі авіації та/або організація повітряного руху України [1, Ст. 1].

З урахуванням вище викладеного можна виділити ознаки, що притаманні авіаційній діяльності як правовому поняттю. По-перше, така діяльність має суспільно-корисний характер, оскільки здійснюється для задоволення потреб виробництва, населення й суспільства в цілому. По-друге, характеризуючи галузеву належність авіаційної діяльності, можна зробити висновок про те, що ця діяльність здійснюється у сфері авіації. По-третє, метою здійснення авіаційної діяльності є досягнення приватних і публічних інтересів, в основу яких покладено принцип безпечного здійснення.

Авіаційна діяльність безпосередньо пов'язана з використанням повітряних суден. Водночас така діяльність може бути охарактеризована як опосередковане використання повітряних суден, наприклад, забезпечення аеронавігаційною інформацією. Також ця діяльність може здійснюватись в межах визначеного строку, наприклад перевезення вантажу, та здійснення авіаційної діяльності може і не обмежуватись строком. До останнього виду відносяться організація пошуку, рятування.

Авіаційна діяльність в літературі розглядається як ліцензована, сертифікована та документована. Для ліцензованої діяльності потрібна ліцензія, для отримання сертифікованої діяльності слід отримати сертифікат, а для здійснення документованої діяльності потрібно мати дозвоільно-розпорядчий документ.

Також варто зазначити, що суб'єкти авіаційної діяльності є суб'єктами господарювання. Ними можуть бути юридичні і фізичні особи, які виконують розробку, виготовлення, ремонт і технічне обслуговування авіаційної техніки за умови наявності у них сертифікатів служби авіаційної безпеки. Також можна виокремити суб'єктів діяльності державної (наприклад, державні аеропорти) і недержавної форм власності (наприклад, більшість повітряних перевізників) в сфері цивільної авіації [2, с. 58].

Зазначимо також особливу роль в авіаційній діяльності суб'єктів організаційно-господарських повноважень, що здійснюють державне регулювання авіаційної діяльності, тобто управління та контроль у цій сфері, нагляд за безпекою, сертифікацію, ліцензування окремих видів такої діяльності. До них належать Мінінфраструктури України, Державіаадміністрація [3, с. 298].

Підсумовуючи вище викладене можна стверджувати, що авіаційна

діяльність як різновид господарської діяльності має різноманітні прояви та може мати місце як у сфері матеріального виробництва, так і в невиробничій сфері. Зокрема така діяльність пов'язана із: наданням послуг щодо перевезення вантажів, пасажирів, пошти та багажу; обслуговуванням повітряних суден в аеропорту; комерційним обслуговуванням пасажирів і вантажів, багажу в аеропорту; здачею в оренду повітряних суден; технічним обслуговуванням літаків по договорах; виконанням авіаційно-хімічних робіт.

Для здійснення певних видів авіаційної діяльності на її суб'єктів покладено обов'язок щодо отримання законодавчо встановлених дозволів, зокрема ліцензії та/чи сертифіката експлуатанта.

Література:

1. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №48-49. – Ст. 536.
2. Корчак Н.М. Основи господарського права. За кредитно-модульною системою: Навчальний посібник / Корчак Н. М., Жук Л. А., Жук І. Л., Неживець О.М., Грибенюкова Г.В., Козирева В.П., Сопілко І.М., Тараненко Ю.О., Тимкович І.І., Великанова М.М. – К.: Кондор, 2012. – 488 с.
3. Булгакова І.В. Транспортне право України: Підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. – К.: Прецедент, 2011. – 344 с.

УДК: 347.82(043.2)

Рогатюк А.В.,
студентка,

Юридичний Інститут

Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корчак Н.М., к.ю.н., доцент

ДЕРЖАВНА АВІАЦІЙНА СЛУЖБА ЯК ОРГАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВОПОРЯДКУ У СФЕРІ АВІАПЕРЕВЕЗЕННЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ

Господарський правопорядок в Україні формується на основі оптимального поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних інтересів, відповідно до ст. 5 Господарського кодексу України. У свою чергу державне регулювання господарської діяльності – це діяльність держави в особі компетентних органів по регулюванню

розвитку економіки у відповідності з потребами суспільства, яка здійснюється у певних формах державного регулювання.

Так, Державна авіаційна служба України (далі – Державіаслужба) як центральний орган виконавчої влади є одним із вищезазначених компетентних органів держави, здійснює державне регулювання господарської діяльності та забезпечує реалізацію державної політики в сфері цивільної авіації [1].

Основними завданнями Державіаслужби України є внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору; реалізація державної політики у сфері цивільної авіації та використання повітряного простору; здійснення державного контролю та нагляду за безпекою цивільної авіації; організація розроблення нормативно-правової бази для регулювання діяльності у галузі цивільної авіації; сертифікація та реєстрація об'єктів і суб'єктів цивільної авіації та ліцензування авіаційних перевезень; регулювання використання повітряного простору та організація повітряного руху; організація авіаційних перевезень; сприяння провадженню зовнішньоекономічної і міжнародно-правової діяльності цивільної авіації [1].

Відповідно до загальних положень про приліт, транзит та виліт повітряних суден всі повітряні судна, що здійснюють міжнародні польоти на територію або вилітають з території України, повинні здійснити першу посадку або останній зліт з міжнародного аеродрому, де є митна, імміграційна, карантинна і прикордонна служби; польоти іноземних авіакомпаній на інші аеродроми України повинні виконуватися з українським штурманом на борту за винятком авіакомпаній країн учасниць-співдружності незалежних держав (СНД); дозвіл на виконання міжнародних польотів у повітряному просторі України видається Державною авіаційною адміністрацією [2].

Крім того, Державна авіаційна служба встановлює Державний реєстр перевізних документів суворого обліку, визначає типові тексти оголошень в аеропортах та на борту повітряних суден, надає методичні рекомендації з оформлення електронних авіаційних перевізних документів [2].

Важливими, на наш погляд, є повноваження Державної служби у сфері ліцензування. Відповідно до Закону України "Про ліцензування окремих видів господарської діяльності" ліцензування – це видача, переоформлення та анулювання ліцензій, видача дублікатів ліцензій, ведення ліцензійних справ та ліцензійних реєстрів тощо [3].

Відтак, Державна авіаційна служба є одним з органів ліцензування,

який здійснює ліцензійну політику у сфері цивільної авіації. Як орган виконавчої влади вказана служба встановлює види діяльності в авіаційній галузі України, що підлягають ліцензуванню, а саме – надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів повітряним транспортом [3].

Своєю чергою ліцензування на авіаційному транспорті здійснюється відділом ліцензування і сертифікації суб'єктів та регулювання перевезень небезпечних вантажів управління авіаційних перевезень та ліцензування департаменту авіаційних перевезень та аеропортів Державіаслужби України, а Плата до Державного бюджету України за видачу ліцензії становить одну мінімальну заробітну плату, за переоформлення – 5 неоподаткованих мінімумів доходів громадян [4].

Насамкінець варто наголосити, що Державна авіаційна служба є важливим компонентом забезпечення правомірного та належного функціонування сфери цивільної авіації. На цей орган виконавчої служби України покладається широке коло повноважень, серед яких одними з найважливіших є забезпечення авіаперевезення та ліцензування.

Література:

1. Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України: Указ Президента України від 6 квітня 2011 року N 398/2011// Офіційний Вісник Президента України.– 2011.– №9.– Стор. 109.– Ст. 551.
2. Приліт, транзит та виліт повітряних суден [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/documents/diyalnist/Aviaperevezennya-ta-litsenzuvannya/30118.html>
3. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000р. // Відомості Верховної Ради України.– 2000.– № 36.– Ст. 299.
4. Ліцензування авіаперевезень [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/documents/diyalnist/Aviaperevezennya-ta-litsenzuvannya/30118.html>